

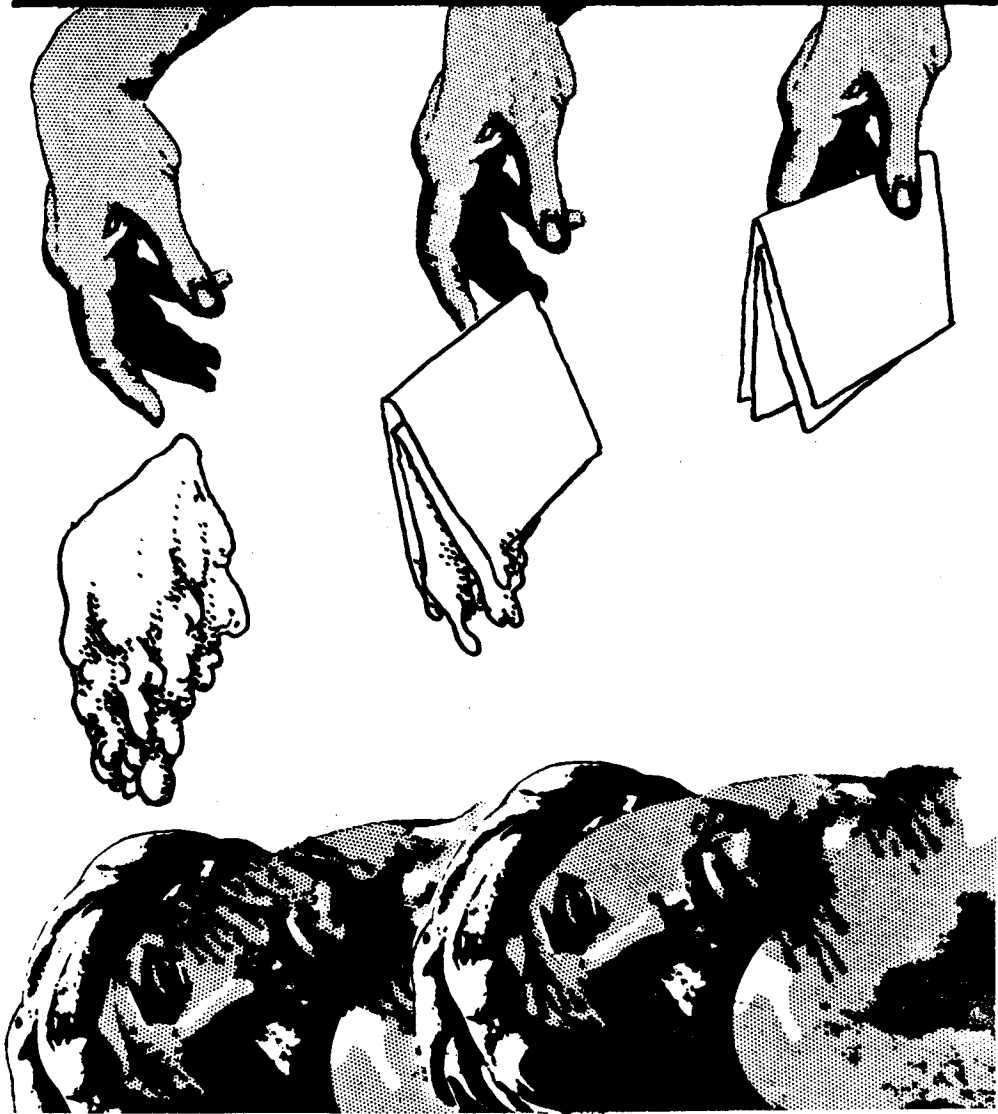
CATALUNYA

revista d'opinió confederal * època II

C.N.T.

maig 77 n.4

A.I.T.

LA CONSAGRACIO DE LES URNES

La llibertat i igualtat política contingudes segons la teoria liberal en el dret de vot només tenen sentit sobre una base que no comporti divergència de condicions econòmiques fonamentals: heus ací perquè n'acceptem l'aplicació sols en l'interior dels organismes de classe del proletariat...

AMADEU BORDIGA

En una societat no-igualitària, injusta i sense les més mínimes llibertats fonamentals, les eleccions són una mena de ritual o cerimònia que contribueix a donar un caire de credibilitat i estabilitat al sistema, a part de ser la consagració màgica i il·lusòria —mitjançant la celebració d'una ignominiosa pantomima— d'unes urnes que segueixen essent-nos inaccessibles: el ritus electoral, sua per majoria proporcional o senzilla, és sempre un acte de consens genetal amb l'establert.

A més a més, el ritual de les eleccions no admet escapatòria ni marxa enrera, tots els camins estan vigilats. O bé hom hi participa activament oer allò que més val poc que res i que potser (potser no més aviat) la legalització es trobi a l'abast de la mà, i hom queda així supeditat a les normes enganyoses de "CADA HOME, UN VOT", oblidant-se que el determinant és la situació social com a classe i no com a simple individu aïllat. O bé es practica l'abstenció —fins i tot en ocasions l' "abstencionisme actiu"—, quedant així marginat per les estrictes normes de joc que estableixen que "QUI CALLA, ATORGA".

I bé, tot això ja ho sabem. Com sabem quins resultats caldrà esperar si les coses funcionen com quan el referèndum, per exemple (i ¿per què no?). ¿Per què, doncs, les eleccions? Molt senzill, per tal d'obrir una treva de llarga durada a la ineludible lluita de classes que es desencadena en una societat de classes com és la nostra. Una "dreta" ("centre", en diuen ara) surt sempre enfortida i consagrada del seu pas per les urnes. En cas que la relació de forces variés, desplaçant-se lleument vers l' "esquerra" (aquesta esquerra respectuosa i interclassista també interessada a apaivagar tanta "lluita de classes") passa també el mateix: es posa en marxa una gestió —indiscutible i indiscutida— de l'aparell de l'Estat al marge dels interessos reals dels treballadors.

Em direu que, essent això d'aquesta manera, ¿com és que ens han fet estar tants anys sense tenir "dret de vot"? En això hem arribat al summum de la pantomina: quaranta anys quasi sense poder votar si no era pels camins preestablerts de la "democràcia orgànica", quaranta anys d'arbitrarietat i de "lleis del més fort". De sobte, l'àrbitre del joc es mor (de vell, per vergonya de tots) i hom arriba ràpidament a la conclusió que l'època dels cabdills carismàtics va passar i que la gent fa temps que havia deixat de fer-ne cap cas. Cal doncs canviar la façana: democràcia, reforma, pluralisme, etc. al voltant d'unes "urnes" igualment "carismàtiques", amb l'atractiu suplementari que tenen les coses misterioses i desconegudes, el que fins ara van ser "fruites prohibides". Una mistificació, doncs, més forta encara.

Es això el que intenten de vendre'ns: una normativa política democràtico-liberal que justifiqui unes regles econòmico-socials antidemocràtiques, imposades per una classe dominant sobre la immensa majoria d'oprimits i dominats. Es això el que intenten d'obtenir: que els firmem a ulls clucs un xec en blanc que a fi de comptes ens tocarà pagar a a nosaltres. Es això el que tracten d'endossar-nos: tot un clima de conformitat i resignació sota el descarat aval del "show" de les urnes, les eleccions, els censos de tupaçada, etc.

Dit altrament: el sí (voluntari oforçat) a la participació en les eleccions, és un NO (conscient o inconscient, però igualment eficaç) a tot concepte de "Democràcia directa", "Poder a l'assemblea", "No als intermediaris a termini fix", "Delegats sempre i permanentment revocables", etc. La papereta del vot deixa el guanyador amb les mans lliures per a per a un període d'uns quants anys: la seva actuació serà doncs individual i arbitrària, oblidant els problemes col·lectius, les condicions de classe. Tot plegat, consentit, tolerat i beneït pels mateixos electors a través de la màgia i la prestigiositat de les urnes.

Llibertaris, autonomistes, consellistes, sindicalistes revolucionaris, anti-sindicalistes, etc., etc., tothom es troba implicat en aquest subtil i refinat atac a la "democràcia de base", a la democràcia autèntica, a la democràcia de classe, que queda així substituïda per la democràcia liberal i individualista, per la democràcia inter-classista destinada a consolidar i perpetuar el poder de la classe dominant sobre la dominada. Ens volen imposar, doncs, una "democràcia de classe": precisament, la democràcia —diguem-ne— de la classe antagònica.

Dit clar i català: és voler anar més lluny que fer una simple treva en la lluita de classes, és crear la manera de contrarrestar-ne definitivament tots els seus efectes, congelar tot intent d'emancipació obrera; i aquesta —la burgesia ho sap molt bé— serà obra dels treballadors mateixos o no serà. Darrera el caramel de les "llibertats democràtiques" (aquesta pastanaga que pengen davant el cap dels ases per tal que portin endavant la seva càrrega sense abastar-la mai), darrera aquests desconcertants marges de "permissivitat" que es concedeix a tota la nostra activitat, s'hi amaga —cal dir-ho ben alt— una amenaça molt seriosa: la definitiva instauració del "PACTE SOCIAL".

Quan per un cantó parlen d'un reconeixement quasi immediat de les sindicals "il·legals però tolerades" mentre al mateix temps es procura que el treballador es vegi sol i aïllat davant el "joc de mans" de les eleccions, les il·lusions legalistes de les sindicals clandestines vénen a constituir un fet, amb la suavització de posicions i els abstencionismes tot al més purament passius, una mena de "PACTE SOCIAL" de fet. Novament s'abandona el camí de la vaga salvatge, dels motins, del sabotatge actiu: la classe obrera renuncia a la seva missió històrica d'emancipació social a canvi d'un pobre plat de lleties, d'aquestes "urnes" a punt d'estrenar anomenades REFORMA i DEMOCRACIA.

Es molt més que una treva ocasional el que es posa en joc aquí: es tracta que la classe obrera abaixi les armes, renunciï de moment (i per sempre) a les seves reivindicacions més elementals, claudiqui doncs de tota la seva combativitat, es deixi domesticar en definitiva. El "PACTE SOCIAL" —igual que les "eleccions"— vénen a dir, a suggerir, a implantar la convicció que "No passa res". No, no passa res, no ha passat mai res, tot es desenrotlla en el millor dels mons... I que quedi ben clar: la lluita de classes no ha existit mai.

SANTI

ESTUDI PER UNA ALTERNATIVA LLIBERTARIA
ALS "AJUNTAMENTS DEMOCRÀTICS" (II).

Davant la inutilitat dels Ajuntaments, democràtics o no, com a centres de poder per a les classes populars, proposem la creació dels Fronts Llibertaris de Barri (FLLB), a partir de les actuals associacions de veïns; anem ara a argumentar el perquè d'aquesta transformació.

Es evident que les associacions de veïns (AAVV) han representat un tipus d'organització força vàlid, enfront dels Ajuntaments que venim patint des de fa una pila d'anys. Ningú no podria negar que a hores d'ara han portat a terme impressionants movilitzacions i han aconseguit importants reivindicacions. Hi ha però unes falles estructurals en les AAVV, que fan necessària la seva transformació en FLLB, si no volem hipotecar el futur dels moviments urbans.

Les diferències entre una AAVV i un FLLB es concreten a través de dos eixos:

- 1: el tipus d'organització interna.
- 2: les finalitats d'ambdós moviments.

1. Estructura organitzativa

1.1. Les Associacions de veïns.

1.1.1. El funcionament intern de les AAVV es regula a través dels següents organismes:

- a) Junta directiva (representant de l'Assemblea General de veïns), consta de: President, Vicepresident, Tresorer, Secretari i Vocals.
- b) Comissions de Treball (Sanitat, transport, urbanisme, etc.).
- c) Assemblea General de Veïns.

1.1.2. D'acord amb el punt anterior veiem que existeixen en l'organització interna de les AAVV, uns "centres de poder": els carrecs de la Junta Directiva.

- a) La Junta Directiva és l'organisme executiu de l'Associació de veïns.
- b) La Junta Directiva és qui té el poder de convocar a l'Assemblea General.
- c) És la Junta Directiva qui elabora les propostes que es porten a l'assemblea.
- d) Que la Junta Directiva representa un "centre de poder" ho demostren les campanyes que es realitzen prestant suport a diferents candidatures, reproduint a nivell de barri la mateixa paròdia de la democràcia burgesa. Ja en aquests moments, determinats grups polítics estan intentant d'acaparar les juntes directives de les AAVV, amb la qual cosa és evident el risc que corre el moviment urbà, de convertir-se en corretja de transmissió de consignes dels partits polítics, que volen utilitzar-lo per a les seves operacions electoralistes.

1.2. Els Fronts Llibertaris de Barri

1.2.1. El tipus d'organització interna del FLLB és el federalisme, és a dir, que l'Assemblea és l'únic organ de poder; amb això s'elimina la possibilitat de control del moviment urbà, des de dalt, ja que totes les decisions han d'ésser elaborades, discutides i aprovades per la base.

Desapareix la necessitat de muntar campanyes electorals, ja que la funció tant dels delegats com dels organismes de coordinació (Consell Comunal, Federació de Comunes, etc.), es redueix a la de representar les decisions de les seves respectives assemblees, i a posar els mitjans necessaris per a tirar-les endavant, essent els carrecs revocables per l'assemblea en qualsevol moment, rotatoris (a fi que no es creï una burocràcia), i voluntaris, és a dir, sense cap tipus de remuneració).

1.2.2. Considerem convenient, de cara a l'eficacia, de -- conservar les comissions de treball (urbanisme, sanitat, etc.), que seran grups totalment oberts per a tothom que hi vulgui participar, i sense cap poder decisor; la seva funció ha d'ésser d'elaborar propostes per a sotmetre-les a l'assemblea, on seran enriquides amb la crítica dels altres veïns.

2. Sobre les finalitats d'ambdós moviments

2.1. Les Associacions de veïns.

2.1.1. Les associacions de veïns neixen a partir de la - Llei d'Associacions del 1964, amb una clara finalitat defensiva dels ciutadans en front de: l' Administració local, l'especulació del sol, els deficiències d'equipaments, etc... L'actuació de les AAVV. és bàsicament reivindicativa.

2.1.2. En el moment actual de profunda crisi de les institucions de l'Administració, tant a nivell Estatal com Municipal, davant el procés de "ruptura" amb les institucions del règim franquista, es proposa:

- a) que no es substitueixi l'Ajuntament per la Federació d'Associacions de Veïns.
- b) que l'Ajuntament sigui per als partits polítics i no per a les AAVV. "No es tracta que les Associacions presentin els seus candidats, ja que les AA són de tots els veïns i no d'una o altra tendència, sinó que exigeixin un marc democràtic a fi -- que puguin presentar-se els partits" (1). Es veu -- que l'Ajuntament sí que ha d'ésser d'una o altra -- tendència, i no de tots els veïns. Això sí, les -- AAVV han de preparar el terreny perquè els partits puguin accedir a l'Ajuntament. Segons les propostes anteriors els objectius de les AAVV han de limitar-se al nivell reivindicatiu, és a dir que han d'ésser simplement reformistes.

2.2. Els Fronts Llibertaris de Barri.

2.2.1. Els FLLB són organitzacions revolucionàries, que -- al mateix temps lluiten per les reivindicacions urbanes -- immediates, lluiten per la consecució de la Societat Comunista Llibertària, des del camp de la reproducció de la força de treball.

Neixen per tant en oposició a les institucions locals de l'Estat capitalista, preparant la seva gradual substitució.

Llorenç

PER UN MOVIMENT LLIBERTARI

L'actual període de reconstrucció és tan complex i variat que, segurament, ens serà necessari tenir el rodatge d'alguns anys per a poder establir les bases del seu anàlisi. Això no impedeix que, ja avui, ens atrevim a apuntar alguns dels caràcters d'aquest procés per a contribuir al gran debat intern que la C.N.T. ha dut sempre en el seu camí i que no és més que l'expressió del seu esperit llibertari.

Es evident que la C.N.T. ha ocupat un buit entre el moviment de signe llibertari, tan mancat d'organització últimament a Espanya, però també ha produït l'estrany fenomen pel qual sectors poc relacionats històricament amb l'anarco-sindicalisme (com poden ser els estudiants) han sigut "absorbits" per aquest per les lògiques "ànsies d'organització" soferta, que ens han fet oblidar que aquell que desconeix el món del treball —aquell per qui el treball no constitueix una realitat clara i directa— difícilment podrà transformar-lo.

La C.N.T. és només la part econòmica del moviment llibertari, ara bé, concebre'l com un conjunt de compartiments tancats és incorrecte si observem com l'organització confederal va anar creant al seu voltant una sèrie de cèlules interrelacionades que en el seu conjunt formaven una alternativa per la societat. Si és veritat que llavors aquest fenomen es donà en la C.N.T., també ho és que era en el camp econòmic on es feien més esdeveniments l'explotació/alienació.

El desenvolupament del capitalisme ha variat la composició social ampliant la base de la piràmide amb elements procedents de sectors abans més allunyats dels treballadors. Ampliant els seus dominis i afectant, cada vegada més, àmbits fins ara marginals. Clars exemples són: la programació del lleure, l'urbanisme, el mitjà ambient, l'alimentació, l'ensenyament i un llarg etcètera que abarca tots els àmbits de la nostra vida cotidiana.

Com a preconitzadors de la revolució social no ens conformem amb un canvi profund del sistema econòmic, no és suficient. Hem de rebutjar esquemes i substituir institucions, anteriors històricament al capitalisme, com l'autoritat, la religió, i en definitiva aquella part de l'alienació que, sense estar directament lligada a l'economia, assegura i fa possible el funcionament de la màquina capitalista.

Avui es fa més necessari que mai la lluita en tots els fronts i per a fer-ho s'han de delimitar, clarament, a quin d'ells pertanyem cadascú de nosaltres per aconseguir més efectivitat. Recordo la resposta d'un delegat de Roca, en un acte informatiu a la universitat, a la pregunta: Quines formes hauria de prendre la solidaritat dels estudiants envers Roca?. La resposta fou: Les formes podrien ser moltes, però el lloc un de sol: la universitat. Posant la universitat en qüestió i refusant la funció de l'estudiant com a futur quadre tècnic al servei del capital s'ajudava també a Roca, ja que és negava tota justificació legal, ideològica, periodística... donant-se una col·laboració entre els dos sectors més efectiva al estar aquests més ben diferenciats. En definitiva; cadascú al seu lloc.

Mario

LES FORCES OBRERES
DAVANT EL PROCES ELECTORAL

La CNT no és electoralista ni parlamentarista. No participa en els mecanismes de poder estatal. Ningú no ha d'estranyar-se'n. No descobreix o res.

L'estratègia de la CNT té el seu suport en una figura obrera que la Confederació ha popularitzat en aquest país: l'Acció directa.

Com tots sabeu, l'acció directa arrenca del concepte de no delegar a tercers la defensa dels drets i els interessos dels treballadors.

L'acció directa aplicada al procés electoral significa no participar en el "sufragi universal".

El "sufragi universal" és una figura intriduída per la burgesia en les relacions polítiques la característica fonamental de la qual és delegar a tercers la defensa dels drets del ciutadà.

Amb l'acció directa la capacitat de decisió del ciutadà i dels treballadors participa plenament i permanent en tots els esdeveniments que marquen la vida social i política d'un poble. Es una participació total.

Amb el "sufragi universal" s'estableix una participació del ciutadà més gran que no en un règim de Dictadura.

Se li concedeix al ciutadà la possibilitat d'elegir un tercer que decidirà sobre el present i l'esdevenidor del propi ciutadà.

Es una participació fictícia, o en el millor dels casos parcial. De la qual cosa es dedueix que la CNT, en rebutjar el sufragi universal, no està en contra de la participació del ciutadà a les decisions socials o polítiques d'un poble. Està per una participació total.

Heus aquí dues figures, l'Acció Directa i el "Sufragi Universal", de contingut distint i per tant no fàcils de conjugar.

Quina posició ha de tenir la CNT davant d'elles?

D'antuvi haig de dir que la CNT està pels processos, no per les fórmules.

El "sufragi universal" és la causa d'una evolució social i política progressista, o és aquesta evolució i el procés la causa que facilita l'establiment del "sufragi universal"?

Al present ens trobem davant un fenomen de mutació social, cultural, estructural de l'existència mateixa, i si em forceu una mica diré que fins i tot de civilització. Ens trobem davant una mutació capaç de canviar els signes de les relacions del comportament individual i col·lectiu.

Aplanats els primers dics de contenció que impediien el desenvolupament natural d'aquest fenomen, aquesta mutació adquireix en aquest país un ritme galopant. Davant d'ella tots els sectors obrers, socials i polítics, de qualsevol signe que siguin, van a remolc, inclòs el Poder.

L'orientació d'aquesta mutació és tendencialment alliberadora.

La seva meta no és el simple canvi polític, sinó abolir qualsevol sistema d'explotació, d'injustícia i d'opressió.

Es la dinàmica de la llibertat, així de senzill i així de simple.

Es aquesta dinàmica la que facilita el canvi polític. No pas a la inversa.

Un canvi polític que — a més ho sabem per la història— intentarà de posar en fórmula la dinàmica de la llibertat. Per tal de regular-la i desposseir-la de l'innegable tarannà llibertari que posseeix.

Naturalment, la CNT no pretén d'interferir aquesta mutació —seria del gènere neci—, encara que la seva capacitat d'arrossegament comporti implícit l'establiment d'un règim polític on quedi intriduída la figura del sufragi universal.

La CNT transitarà, doncs, per aquest règim polític que ja comencen a anomenar democràtic. No per caprici la CNT lluita per arrencar la legalitat sense negociar-la, naturalment, perquè la llibertat no és negociable.

La CNT no es farà una cirurgia estètica, no es construirà una màscara fictícia, una mena d'Euro-anarco-sindicalisme. No renunciarà a l'acció directa ni en aquest procés electoral ni en el futur règim democràtic.

So conscients que un ampli sector popular no entendreà la nostra posició després de quaranta anys d'avidesa per la participació política. Però som conscients de la necessitat que un sector social i obrer com és la CNT prengui una actitud crítica respecte al caràcter nefast que posseeix la mediatització parlamentària per a l'emancipació de la classe obrera.

La CNT es creu obligada a cobrir aquest buit, a explicar, informar i divulgar els pressupostos fonamentals que presideixen l'orientació autònoma del moviment obrer, que s'anteposa al parlamentarisme.

Entrem en una fase història en la qual s'establirà la institució del sufragi universal. No es tracta de participar o no a l'acte limitat d'un vot, sinó a l'inici d'un procés electoral que sens dubte serà llarg. Es tracta de l'establiment d'una institució de caràcter estatal estretament relacionada amb el Poder.

Una cosa ha de quedar clara: la CNT està en contra de tota institució estatal.

Ha de quedar clar, també, que la CNT no contraurà cap compromís que la lligui de la vora o de lluny amb el procés electoral.

Aquestes són les idees que informen la CNT pel que fa al sufragi universal.

La CNT ha intentat sempre de compulsar aquestes línies amb les conjuntures històriques. Una posició formal i oficial de la CNT ha de ser la resultant d'una confrontació dialèctica de les tendències que convergeixen en la seva estructura orgànica. Al present aquesta estructura observa la presència de sindicalistes, anarco-sindicalistes, llibertaris, anarquistes, neoanarquistes i autònoms.

La CNT no contraurà compromisos electorals, no presentarà candidats, no votarà. La qual cosa no vol dir que algun militant, en base al llibèrrim dret d'autonomia —essència i fonament de la CNT— pugui fer el contrari.

La CNT no es planteja més que aquesta alternativa, campanya per l'abstenció, o en el seu defecte campanya de divulgació de la relació entre aquestes dues figures: Parlamentarisme i Acció Directa.

Lluís Andreu Edo

Entrevista amb Josep Peirats

Els vells, vull dir els companys que van viure la guerra, es queixen sovint que nosaltres, els joves, no ens els escoltem prou, que no tenim prou en compte la seva experiència. Això no és pas cert, o sí mes no, no ho és del tot; però creiem que una teoria revolucionària vàlida l'any 1977, s'ha de construir, necessàriament, l'any 1977. Del passat n'hem de treure lliçons, però mai voler imitar-lo. Es per això que avui portem a les pàgines del CATALUNYA, amb caracter de "rigorosa exclusiva", que diuen les revistes comercials, una entrevista de collita pròpia amb en JOSEP PEIRATS, gran lluitador i historiador del moviment llibertari, gran escriptor i gran company, prou conegut de tots, per tant ens estalviem tota mena de presentació que, necessàriament seria massa breu i poc explícita. L'entrevista l'ha fet el nostre company en el consell de redacció del CATALUNYA Josep Alemany, i tots plegats la trobem prou reixida, si més no va fer suar a en Peirats, i d'això es tractava. Es el mateix Peirats que en el darrer "Frente Libertario" diu: "Quatre hores hem va tenir un jove de Martorell fent-me preguntes (...) M'ha enviat el text per corregir-lo. Aquí el tinc. No menys de 25 folis. I tres folis més de noves preguntes. I quines preguntes!". Per raons d'espai la publicació d'aquest text el repartirem en més d'un CATALUNYA, però donat el valor intrínsec de la entrevista no descartem la possibilitat de publicar-lo aviat en un fulletó independent. I ara endavant les atxes.

ENTREVISTA AMB JOSEP PEIRATS

— Fins a quin punt els conceptes d'anarquisme i de sindicalisme són antitètics, atesa l'evolució del sindicalisme modern, el qual ha esdevingut una peça d'integració al sistema i ha originat una burocràcia que controla els treballadors, com poden ésser els sindicats peronistes i els sindicats nord-americans? Em refereixo, per exemple, al que diu Carles Semprún a "Ni dios, ni amo, ni cnt".

— En Carles Semprún no ens coneix a fons. Jo crec que és una mica sistemàtic en les seves coses. Jo no sé si ell és massa sistemàtic o nosaltres som massa al contrari. Ell és un home que no ha actuat mai. Però jo l'aprecio molt.

Ja sabeu la procedència de Carles Semprún: havia estat comunista, igual que el seu germà, Georges, el que és cineasta. Aquest encara ho és, de comunista, si bé està fora del partit. El van fotre fora. Carles Semprún, no. Aquest ha evolucionat en sentit contrari. En adonar-se de l'enrenou que hi va haver a partir de les invasions als països "socialistes" per part de l'exèrcit roig, Carles Semprún va reaccionar d'una forma més radical. El Carles el conec perquè m'ha vingut a trobar. Ens hem escrit moltes vegades. Va venir a casa meva. A més li vaig lliurar una sèrie de documents que per carta me'ls va tornar, cosa que és molt extraordinària que hom faci.

Ja et dic: ell no té una experiència sindical. Jo no sé fins a quin punt pot enraonar amb autoritat d'aquests temes sinó perquè els ha llegit. Jo mateix sóc una mica dur també en els meus llibres, és a dir, que no amago els propis defectes. Això ha donat com a resultat que alguns s'han embalat, com per exemple aquest company anglès, Vernon Richards. Es una mica obtús en les seves coses. Només veu que el col.laboracionisme. El trobo una miqueta eixalbrat. De manera que aquests nois reaccionen d'una forma que podríem dir antisindicalista.

De tota manera hi ha hagut sempre una polèmica, i probablement hi serà (segurament que avui també deu ser-hi). Hi haurà una colla de xicots joves que això dels sindicats no els agradarà gens. Me'n recordo molt bé quan jo i aquest (Canela) fèiem d'anarquistes, cap allà l'any 27-28; les qüestions societàries les acceptàvem perquè no hi havia res més. Els nostres discursos a les assemblees de rajolers, per exemple, eren discursos parlant sempre de Rousseau, de Han Ryner, de Voltaire i dels clàssics revolucionaris russos. I els rajolers es quedaven mirant a la lluna i ens deien: "Bé, ja acabareu de tot això". Els fotíem discursos d'aquesta mena. El butlletí que tiràvem era del mateix estil. Vull dir que per al jove és una cosa una mica feréstega, la del sindicat, de tipus econòmic, de tipus industrial. Això sembla que s'escaigui més a gent més reposada que no a gent romàntica, destinada a l'acció. Però dintre la història de l'anarquisme hi ha hagut sempre dues tendències. Hi ha hagut els anarquistes que abans en dèiem els anarquistes vells, a principis de segle, allà l'any 5, 6, 7 fins i tot abans, quan la cèlebre vaga dels metal·lúrgics del 1902. En aquell temps hi havia el grup de "Tierra y Libertad" que eren els irreductibles, els qui no volien saber res amb els sindicats, que es proclamaven anarquistes

15 pessetes

Per a tota correspondència i abonaments:
CATALUNYA — c/ Méndez Núñez, 14, 1r., 2a.
BARCELONA

Celebrem el clamorós èxit del míting de Madrid. Trenta mil persones són una afirmació viva de la nostra presència. Més d'un ha quedat amb la boca oberta. Encara són molts els qui diuen que no és possible que ja tornem a ser aquí. Però és cert, hi som i ningú no ens en treurà. Trenta mil persones són molt més que un sac de paraules buides. Qui tingui ulls, que jutgi. Només un retret. Ens ha sabut greu que el primer míting que organitza el Comitè Nacional sigui a Madrid. Els de "províncies" n'estem farts de centralisme (tant de dretes com d'esquerres) i no ens agradaria que els propis companys hi caiguessin.

(ntegres, purs i específics i no sé què més. En acabat hi havia els sindicalistes, els anarco-sindicalistes, influenciats fins a cert punt per la CGT francesa que llavors era anarco-sindicalista. Aquests tenien una tendència a ocupar-se dels problemes de tipus sindical tan feréstec. Ara mateix ha sortit un llibre, que l'estic acabant de llegir, que és de Xavier Quadrat. Costa molt de llegir: "Socialismo y anarquismo en Catalunya. Los orígenes de la CNT". Parla de l'organització de "Solidaridad Obrera" que es va constituir formalment l'any 1907, però sembla ser que l'any 4 això ja funcionava. I aquesta organització amb el temps ha arribat a ser la CNT. I dintre d'aquesta organització hi havia dues tendències: socialistes i anarquistes. Els socialistes, és la tesi de Quadrat...

— Socialistes marxistes?

— Bé, sí, perquè s'ho deien. Són els socialistes de Pablo Iglesias. En aquell temps es va donar la situació següent: hi havia la UGT (que va néixer el 1888) a Barcelona. I llavors es va organitzar "Solidaridad Obrera". I és això el que es pregunta el lector: bé, com és possible que havent-hi socialistes dintre Solidaridad Obrera en Quadrat els doni tanta importància, o més, que els anarquistes, i en canvi no es planteja (sí, s'ho planteja de vegades, però torna a reincidir) com aquests socialistes que hi havia a Catalunya no robustien la UGT a Catalunya?". Ell dóna com a excusa —bé, ho argumenta, perquè el llibre és molt documentat— que això era degut al centralisme de Pablo Iglesias que vivia a Madrid i tot ho veia des del punt de vista del centre i aquí els socialistes catalans tenien una altra mentalitat i preferien estar dintre Solidaridad Obrera a estar dintre la UGT.

Doncs bé, en aquell temps ja es va plantejar aquest problema sobre la necessitat o no necessitat dels sindicats i dintre el camp llibertari hi havia aquestes dues tendències. Els anarquistes purs, per exemple, eren al·lèrgics al sindicalisme. Hi havia d'altres, com Tomàs Herreros, que formava part de la directiva de Solidaridad Obrera, i Josep Prat, que eren partidaris de l'organització (Josep Prat més o menys feia de pont). Després hi havia Anselm Lorenzo que era un sindicalista net. Es una llàstima que en el llibre de Quadrat, el que deien els anarquistes (Anselm Lorenzo, Prat, el mateix Herreros) no hi tingui més relleu del que li ha donat. I en canvi Badia, Matamala i els altres tres o quatre noms socialistes els dóna més relleu. I llavors el lector es pregunta: "com és que amb aquesta força que (segons Quadrat) tenien els socialistes dintre Solidaridad Obrera, si gués aquesta l'ou, el germen de la Confederació, que va ser després anarco-sindicalista, influenciada pels anarquistes?".

— Tu ets dels qui creuen que l'entrada de la CNT al Govern i a l'Estat republicans va ser perniciosa per al Moviment Llibertari. Ara bé, fins a quin punt la burocratització i l'autoritarisme que van gangrenar la CNT no van fer més que posar en relleu una tendència i uns fets que ja existien abans?

— Naturalment, les coses mai no es produeixen per generació espontània. Me'n recordo que abans d'esclatar el moviment jo havia sortit, i com jo en Carbó (amb Carbó tiràvem aquí un periòdic que es deia "Más lejos") contra una tendència que deixava entendre una certa col·laboració amb els elements polítics. Jo fins i tot vaig sortir amb un article contra Garcia Oliver, en el qual li reprotxava unes declaracions en què es va manifestar partidari de la presa de poder. Aquest article meu va ser portat al Congrés de Saragossa. Per aquest article el sindicat de la pell de Barcelona em va fer una impugnació: "Impugnem el delegat d'Hospitalet". "Bé, vinga, per què? Manifesta't". "Doncs, per això". I va llegir l'article. El Congrés es va fotre a riure. I el mateix Garcia Oliver va sortir a la palestra i va dir: "Bé, companys, feu el favor de no fer el ridícol".

Garcia Oliver ja s'havia manifestat en aquell temps partidari d'anar a la conquesta del poder, de la qual cosa nosaltres (els pells roigs, podríem dir) en dèiem l'anarco-bolxevisme. De manera que hi havia aquesta tendència. Sense parlar de les relliscades que ja s'havien notat al camp dels reformistes, al camp dels trentistes, dels qui van fer l'escissió (bé, l'escissió no sé qui la va fer; entre tots, segurament). El cas és que allà hi havia tendències que eren desmentides moltes vegades, però les denegacions finalment no convenien ningú, com el cas de Pestaña, Juan López i algun d'ells, que se'ls veia que tenien un cert compromís amb les autoritats, sobretot a Catalunya. De manera que es veien totes aquestes coses. Jo crec, doncs, que aquí hi ha hagut aquest antecedent. Per això he començat per dir que les coses no es produeixen per generació espontània. I aquests antecedents es produeixen en tots els moviments. A l'anarquisme internacional es troben també, com la plataforma d'Archinof. Es troba, en fi, més recentment, els anys 51-52, a París. El grup "Le Libertaire", que era el periòdic de la Federació Anarquista, es va apoderar del periòdic d'aquest nom en tant que anarquistes bolxevitzants. El qui feia això era un tal Fontanis. De manera que se'n van apoderar. Tant és així que avui l'òrgan del moviment anarquista francès no és "Le Libertaire" sinó "Le Monde Libertaire". Els usurpadors van fracassar, han desaparegut completament.

A vegades aquests casos es donen dintre el moviment anarquista que, al cap i a la fi, és un moviment d'homes i els homes som complexos i tenim les nostres defallences, com té tothom.

Ara bé, concretament no sé quin abast té la teva pregunta pel que fa a la meua posició durant la guerra.

— Em referia que hi ha gent (això ho diuen sobretot els crítics del sindicalisme com Richards i Semprún) que sosté que el fet que la CNT hagués entrat al poder i hagués acceptat —almenys una part de la CNT— la disciplina autoritària era degut a que ja anteriorment es produïen tendències autoritàries dintre dels sindicats i al fet mateix del sindicalisme.

— Això és mirar les coses d'una forma molt particular. Es mirar els defectes i no mirar les virtuts. Si bé hi havia això, també hi havia el contrari. Hi havia gent que ho hauria donat tot per les idees. Fins i tot anaven més enllà de la condemna. Arribaven a

ser tan suspicços que condemnaven a qualsevol, com si fessin processos d'intenció. I de vegades això donava com a conseqüència que empenyessin l'individu cap allà on ells criticaven que anava. Com és el cas de Medina González, un andalús que va fer un fullet i que va escriure uns quants articles que eren una miqueta així dubtosos. Se li va tirar tota la gent a sobre i crec que finalment va acabar a mans dels comunistes, aquest xicot. Tens el cas mateix de Sender. En Sender no va trobar una acollida dintre el nostre camp. Va col·laborar a "Solidaridad Obrera"; durant més d'un any en va ser redactor-corresponsal a Madrid i al moment en què la redacció dels moderats, que encapçalava Peiró, va ser escombrada per l'onada dels extremistes, que encapçalava Felip Alàiz, el primer que va fer Alàiz va ser estripar-li els articles. I en va descabellar molts. Entre ells el mateix Segarreta, aquell pobre noi invàlid que anava amb crosses i tot això. L'Alàiz ha estat un gran escriptor, un individu que ha donat molta llum, i jo fins a cert punt en sóc un deixeble. Però no deixo de comprendre els molts defectes que tenia, en aquest sentit que enlairava els individus i després els deixava caure a terra.

— Canela: Recordes quan Isaac Puente va escriure aquell fulletet del "Comunismo Libertario", que van ser uns treballs que va publicar a "Generación Consciente" o a "Estudios", no recordo bé. I ell va sortir amb uns articles a la Soli en els quals el va deixar com un drap brut.

— Peirats: Sí. En aquells temps hi havia una inquietud pels problemes concrets. Hi havia una tendència maximalista per l'acció, una miqueta bakuniniana si vols, que deien que la destrucció portaria a la construcció. I després hi havia els individus que deien: "no, és qüestió que de la revolució que anem a fer nosaltres en tinguem una idea i un croquis el més aproximat possible". Per això va sortir l'Isaac Puente. El mateix Carbó va fer una sèrie d'articles futuristes. I també Higinio Noja Ruiz, una de les millors plomes del camp anarquista dels anys trenta. Era l'ànima de la revista "Estudios". És l'únic anarquista d'aquell temps que va escriure novel·les per al gran públic. Es preocupava pels problemes de tipus econòmic d'ordre constructiu i el mateix era novel·lista que crític d'art. De manera que hi havia aquestes tendències ja abans de la guerra. Durant la guerra sé que Noja Ruiz també va col·laborar en aquest sentit. Ho he vist a través de "Fragua Social" i a través d'algunes revistes que es publicaven llavors. No sé si he contestat exactament...

— Això enllaça amb la següent pregunta: què representava la FAI dins el moviment llibertari i quines tendències hi havia dintre la FAI mateixa? I no creus que el grup que anomenàveu anarco-bolxevic en alguns punts no ho eren gaire, de llibertaris? Et pregunto sobre la FAI perquè a la postguerra tant els burgesos com els marxistes ens han presentat els militants de la FAI com uns monstres i els de la CNT com uns bons xicots.

— Aquí hi ha molta novel·la policíaca. Aquí precisament en som dos de la FAI: jo era secretari de la Federació Local de Grups i l'amic Canela secretari de la Federació Regional de Grups. Nosaltres estàvem completament en contra d'una certa propaganda feta que no era de la mateixa FAI. És a dir, que hi havia una sèrie d'individus que ni tan sols pertanyien a la FAI, perquè jo estava en condicions de controlar-los i no els controlava des del punt de vista de la local i suposo que Canela tampoc no els controlaria des del punt de vista regional. Aquests individus eren els que pujaven a las tribunes, els qui parlaven en nom de la FAI. I nosaltres ens assabentàvem d'això llegint els diaris. Fins a l'extrem que un dia vam convocar l'Ascaso, el Garcia Oliver i l'Aureli Fernández a la Federació Local. I els vam dir que bé, que allò s'havia d'acabar, que per parlar de la manera

que ho feien havien de dir en primer lloc on estaven i qui representaven. I la seva resposta va ser que no, que ells no representaven la FAI, sinó que representaven uns titllats Comitès de Defensa que hi havia llavors, que van ser una organització que es va crear purament d'acció, per als moments de vagues i d'efervescència i fins a cert punt van donar resultat perquè el 19 de juliol aquells comitès van treballar, van funcionar. De manera que hi havia tots aquests que enraonaven en aquest sentit, que donaven una impressió carbonària o jacobina de la FAI. I ells parlaven en nom de la FAI. Però la veritat és que nosaltres a la Federació Local no els controlàvem si bé ells hi tenien els seus partidaris.

Ara bé, pel que fa a la influència de la CNT i la FAI: la CNT és una organització que es va formar el 1910, àdhuc dels temps de la Internacional. La CNT és una de les organitzacions més velles de caràcter revolucionari que ha tingut Espanya en l'aspecte social. En realitat la CNT i la FAI eren dues organitzacions. Les relacions entre elles s'han falsificat d'una manera bastant tendenciosa, perquè s'ha atribuït que la FAI va néixer per controlar la CNT. I això no és veritat. No fa pas gaire que vaig descobrir els extractes d'actes de la conferència de València on es va constituir la FAI pel juliol del 1927. Les actes completes d'aquesta conferència no existeixen. Es van perdre. Afortunadament se'n van fer uns extractes que van caure a les meves mans quan jo vaig ser secretari de la FAI el 1933-34. En els dits extractes es parla d'enllaç a nivell de comitès CNT-FAI, local, regional i nacional. Es a dir: de col.laboració, no de submissió d'una a l'altra.

Durant la revolució la FAI va adoptar la mateixa política que la CNT. I això em porta a una consideració que és molt interessant. S'ha dit que la FAI ha estat la que ha dictat a la CNT. Jo sempre he sostingut que ha estat al contrari: la CNT és la que ha dictat a la FAI, perquè l'ha influenciat, l'ha absorbida i li ha donat el mateix caire. La CNT era una organització de tipus sindicalista revolucionari i la FAI havia d'haver estat una organització de tipus ideològic. Els problemes de tipus econòmic i de tipus revolucionari del moment que portava la CNT entre mans absorbien la FAI. De més a més, tots els militants de la FAI sortien de la CNT: per doble motiu i forçosament la FAI havia de ser el reflex de la CNT. Per això jo sostinc sempre que no és la FAI que ha dominat la CNT sinó la CNT la FAI. Això s'ha vist confirmat durant el període revolucionari. La CNT va ser la que va portar la batuta i la FAI no va ser més que un company, un amic, un parent pobre de la CNT.

— Canela: Es pot dir una cosa: per exemple, que no es trobarà cap document de la FAI dirigit a la CNT si havien de fer això, allò o una altra cosa. No n'hi ha cap.

— Així, els qui van decidir d'entrar al Govern —Garcia Oliver, Federica Montseny— no eren de la FAI. Ho assenyalo perquè la gent els associa amb la FAI.

— Garcia Oliver, Ascaso i d'altres tenien una "FAI" pel seu compte: el grup "Los Solidarios". Jo sempre he dit de totes maneres que al Govern hi va haver dos ministres de la CNT i dos ministres de la FAI. Eren oficialment quatre ministres de la CNT. La casualitat que els ministres fossin Peiró i López per un cantó, i Garcia Oliver i Federica Montseny per un altre, et demostra ben bé que hi ha els dos corrents: el faista i el sindical. Ara bé, si Federica Montseny s'havia recolzat sempre en les actuacions de la FAI jo no crec que pertanyés a cap grup faista abans del moviment del 36. Això per una part. Quant a Garcia Oliver, Ascaso, Durruti, etc., ja he dit que tenien una "FAI" per a ells mateixos. Eren una trentena. I aquest era un grup que treballava autònomament. Parlava en nom de la FAI perquè la FAI era l'escut, la punta de llança, el mite. I, és clar, molt difícilment haurien pogut inventar una organització per ells mateixos. Els anarco-bolxe-

vics es recolzaven en la FAI, encara que la Federica Montseny no era d'aquesta tendència i no se la pot considerar al costat de Garcia Oliver. Garcia Oliver ja es va definir abans i fins i tot als primers moments de la revolució va ser partidari de la presa del poder. Encara que crec que és molt discutible que fos sincer. Jo sempre he dit així mig en broma mig seriosament que Garcia Oliver va ser partidari de la presa del poder als primers dies de juliol perquè sabia que el poder, la CNT per si sola, no el podia mantenir. La prova és que Garcia es va inclinar i no solament això sinó que va arribar on va arribar: al ministeri.

Nosaltres formàvem el grup Afinitat amb en Canela, jo i quatre o cinc més. I estàvem sempre en oposició dintre la mateixa FAI. Nosaltres advocàvem perquè la FAI desenvolupés un treball de tipus ideològic, de tipus anarquista, de tipus doctrinari a fi i efecte que hi hagués una justificació per a dues organitzacions: una que parlés d'idees i una altra que toqués els problemes de tipus sindical, com era la CNT. Nosaltres creïem que no hi podia haver una FAI que fos el calc de la CNT, perquè llavors o en sobrava una o l'altra

— Com va reaccionar la CNT davant el curs que prenién els esdeveniments a Rússia a partir del 1917 i davant la notícia de l'extermini dels llibertaris russos per part dels bolxevics marxistes? I, en general, quina actitud va adoptar la CNT davant la revolució russa i la contrarevolució burocràtica dels marxistes?

— La revolució russa, com totes les revolucions, sempre, va portar confusions de tipus ideològic i tàctic. Jo en aquell temps era molt jovenet. L'any 1917 jo encara no era a l'organització; vaig entrar-hi el 22, als catorze anys. Als catorze anys jo no em podia adonar d'aquestes coses. Les vaig anar pintant després, a posteriori, a través dels documents.

Me'n recordo molt bé, com un motiu de confusió, que en aquesta mateixa casa (jo era molt jovenet) hi venia el meu cosí, que ja era un militant i parlava amb la meua mare dels soviets. El meu cosí era de la CNT, ja havia estat pres, ja havia passat el baptisme de foc. Li parlava a la meua mare de totes aquestes coses i per primera vegada vaig sentir a parlar de la dictadura del proletariat i se'm va quedar al cap. "Perquè —li deia el meu cosí—... Hi ha la dictadura del proletariat i el sufragi universal". (Jo em deia: "sufragi universal? això deu ser un sofregit o una cosa així".) "Hi ha la tendència de Bakunin i la d'en Carles Marx i de Lenin". I jo sentia totes aquestes coses i em quedava mirant i no les païa. Són les primeres impressions que en tinc. Més tard, quan vam començar a "armarnos caballeros" i a sortir en busca d'aventures, aleshores ja ens vam anar documentant.

A Espanya hi va haver un moment de molta confusió. Els anarquistes durant la revolució russa com sigui que els bolxevics tan aviat es deien anarquistes com es deien marxistes, doncs es va armar un guirigall. Els anarquistes d'aquell temps i els cenetistes tan aviat es deien bolxevics com anarquistes. Es a dir, que no feien distinció. I el llibre de Lenin "L'Estat i la Revolució", si l'heu llegit, veureu que és un llibre que té una fraseologia anarquitzant, encara que se li veu el marro. I aquest llibre segurament que va fer molta confusió perquè va sortir precisament l'any 17. I el 18 hi ha una segona edició. Però "L'Estat i la Revolució" no s'acaba, queda interromput. Lenin diu que és per la mateixa revolució que queda inconclòs. Però resulta que el 18 hi ha una segona edició però ell no es permet d'afegir-hi ni de rectificar res, la qual cosa vol dir ja un complex de culpa.

Però aquest llibre segurament que donada la mentalitat d'aquell temps, aquella febre que hi havia d'acció (hi havia la revolució russa, la fermentació a Alemanya, a Itàlia)

va augmentar la confusió. Els mateixos socialistes d'aquí estaven aquissats per les tendències terceristes (de la III Internacional). Fins a cert punt això s'explica.

Tot això va portar com a conseqüència que la CNT tractés oficialment per primera vegada d'aquest problema en el seu Congrés de l'any 19, el Congrés que nosaltres en diem de la Comèdia, perquè es va fer al teatre Comèdia de Madrid (els socialistes sempre diuen "el Congreso de la comedia", però no diuen res més, volent dir que érem comedians). Allà va haver-hi un debat de molta envergadura. Allà un pot copsar la desorientació fins i tot en gent que havia tingut el cap molt serè, com en Carbó, Buenacasa. El mateix Carbó diu: "Nosotros queremos la dictadura del proletariado, la amamos, la defendemos, la defenderemos". Així. El qui conegui Carbó, que era un anarquista de cap a peus, es pregunta: Com és possible que Carbo pogués dir aquest disbarat en aquell temps?, Les manifestacions de Buenacasa també són catastròfiques. En canvi, hi ha la intervenció de Quintanilla, que és qui porta l'oposició. Les manifestacions de Quintanilla, el vell sindicalista asturià, ja són més clares. Es un home més empapat de doctrina i veu el futur. Veu la marxa del procés de la revolució russa i es permet de fer una crítica a aquesta revolució i posar-se enfront de la corrent bolxevitzant que encapçala precisament l'Hilario Arlandís (que passarà al partit comunista). Aquest és el qui va més endavant. Allà es manifesta completament tocat, mentre que les manifestacions dels altres són esporàdiques, espontànies, no són pensades.

Les manifestacions favorables dels anarquistes es donen a causa de la falta d'informació i la demagògia dels bolxevics. I la paraula revolució és una cosa que porta la gent de cap. Quan hi hagi una revolució sempre es produiran fets de confusió immediatament. Que després s'aclearixi l'atmosfera? Però el fet de la revolució és una cosa que la gent la fa saltar, la fa bullir. Té una força magnètica enorme. I aquests xicotets estaven en aquesta fase. Crec —jo no n'he vist cap exemplar— que fins i tot es va publicar un periòdic que es deia "El Soviet". L'editaven els de la CNT.

Bé. Aquesta polèmica que es desenrotllava al Congrés va ser resumida per un discurs del Noi del Sucre, d'en Seguí. Aquest es veu que estava escoltant i mirant la manera de lligar les dues tendències. I d'ell va sortir la noció d'adhesió condicional a la III Internacional en espera que se celebrés un Congrés de tipus internacional a Espanya, que la Internacional pogués tenir una validesa ortodoxa i compartida per tots.

D'aquí ve la missió Pestaña. Pestaña se'n va a Rússia i quan hi arriba veu una sèrie de coses, d'irregularitats i allà naturalment troba els anarquistes russos que l'any 18 ja han estat massacrats, perquè la reacció contra els anarquistes russos comença l'any 18. I l'any 19 els anarquistes russos que no són a la presó i els que no han estat liquidats, ja desenrotllen una tasca antibolxevitzant. Entre ells hi ha, per exemple, Emma Goldman i Alexandre Berkman, els quals han estat expulsats dels Estats Units per propaganda contra la guerra i els han enviat al seu país d'origen. En realitat Emma Goldman no era russa. Era lituana o estoniana, o un poble d'aquests, però llavors Estònia i Lituània es consideraven russos.

Goldman i Berkman, encara que portaven els seus resavis bolxevitzants (perquè Emma Goldman als Estats Units havia publicat un fullet defensant els bolxevics), quan van arribar a Rússia, aquesta dona se'n va adonar. Es la primera que va reaccionar. En canvi Berkman, que era més escèptic, va trigar més a adonar-se'n, perquè va considerar que potser allò era fruit de la improvisació, però que s'aniria centrant i amb el temps aniria canviant i la revolució prenent el seu nord. Però finalment va veure que no hi havia reversió possible.

Quan Pestaña va arribar l'any 1920 ja va trobar tota aquesta gent allà. I els bolxevics ja no el van poder enredar. Es va posar en contacte amb els companys. El van informar. Els mateixos Goldman i Berkman estaven en contacte amb el que en diríem la **resistència anarquista**. Hi havia també Kropotkin, que encara vivia. També el van visitar. Així és que en tornar Pestaña va portar ja una rectificació. El que va passar és que quan va tornar a Barcelona hi havia la dictadura de Martínez Anido i Arlegui. Llavors Pestaña no va poder fer el seu informe. L'organització estava a la clandestinitat. Molt més tard el seu informe es va publicar en forma de fullet. El motiu de l'anada de Pestaña a Rússia va ser el segon congrés de la III Internacional on era delegat per la CNT. En el seu informe explica totes les malifetes i combinacions "entre bastidors" dels bolxevics i els seus laicis al congrés on van copar la presidència. Això fa escriure a Pestaña que "la presidencia era el congreso y el congreso una caricatura". No parlo del seu llibre "Sesenta días en Rusia" sinó de l'informe firmat per ell dirigit al Comitè Nacional de la CNT. Fa set o vuit anys ha estat reproduït per l'editorial ZYX, molt malament per cert. Jo els vaig enviar una carta dient que no hi havia dret. Em van dir: "Si tu tens tot el text, dona'ns-el, amb la condició que ens facis un pròleg". Vaig enviar el fullet tot íntegre i hi vaig fer un pròleg. Em van dir que el pròleg, la censura no l'havia permès. I el fullet mai no s'ha publicat.

Aquest fullet de Pestaña malauradament no es va poder divulgar fins molt tard. La data de l'informe és del 1921 a la presó. Això vol dir que no es divulgaria fins a la Conferència confederal de Saragossa de 1922. El 1921 ja va haver-hi una reacció perquè els anarquistes russos que no havien estat afusellats van aconseguir, per mitjà d'una vaga de fam a la presó de Moscou, donar a conèixer la seva situació i la persecució de què eren objecte.

El 1921 (això mereix un capítol a part; perdona'm que ho faci molt embolicat) hi ha una altra delegació de la CNT que van formar Nin, Maurín, Ibáñez i l'Hilari Arlandís. Els grups anarquistes van posar-hi un esquellot, en sentit de cunya: Gaston Leval. Aquesta delegació és la falla de Pestaña, perquè si Pestaña hagués pogut divulgar el 1921 el seu informe és possible que l'organització hagués fet un esforç per no enviar aquests elements que alguns ja sabien que eren bolxevitzants. Es donava la casualitat a més que estàvem en plena repressió i els elements principals de l'organització estaven presos i alguns assassinats per la llei de fugues, com és el cas d'Avell Boal (que segons Buenacasa ha estat un dels secretaris més perfectes que ha tingut l'organització). Això va donar la casualitat que Nin sigués en aquella època secretari de la CNT, perquè era jove i la gent inexperta el va votar. El Ple el van convocar per a Barcelona i després se'n van anar a celebrar-lo a Lleida, on en Maurín tenia molta influència. De manera que hi ha una mica de trampa en tot això. Llavors, doncs, com que encara no es coneixia àmpliament l'informe de Pestaña, es va nomenar aquesta delegació, que va anar a Rússia al I Congrés de la Internacional Sindical Roja.

Aquesta delegació no va ser del tot catastròfica, perquè van posar a parir el mateix Trotsky. Hi va haver un moment que per pressió d'Emma Goldman i dels anarquistes amagats es va fer una campanya enorme en ple Congrés per l'alliberació dels presos que hi havia a la Txeka de Taganka. Llavors van amenaçar en ple congrés que si no es posava en llibertat els presos parlarien i tirarien de la manta. Els bolxevics es van espantar i van prometre alliberar els presos. Va haver-hi una de maniobres enormes abans no els van alliberar. La delegació mateixa de Nin hi va tenir una certa intervenció. No se sap gaire, però això ho revela l'Emma Goldman a les seves memòries. En Gaston Leval es va encarar en ple congrés amb en Trotsky i fins va visitar els presos a Taganka. El cas és que van fer escàndol en aquell Congrés. No van arribar a cridar perquè els ofegaven: "No, no foteu soroll al Congrés, perquè ja els alliberarem". Per als bolxevics tots els presos eren bandits. Quan s'assabentaven que tiraven endarrera tornaven a amenaçar fins que finalment van prometre que en deixarien anar uns quants però amb la condició que mai més no tornarien a Rússia (cosa que encara fan ara).

Es va acabar el Congrés i llavors van sortir, però amb passaports falsos. Quan van arribar a l'estranger resulta que les autoritats van ser assabentades que eren espies soviètics. Es a dir, que Lenin els va donar unas passaports per fotre'ls una vegada fossin a l'estranger. Tant és així que quan Goldman i Berkman van arribar a Lituània els van tancar a la presó. Però hi va haver altra vegada una escandalera i per fi el Volin, Txapiro i els altres companys van poder legalitzar la seva situació a l'estranger.

Llavors a Alemanya hi havia una organització molt interessant. Era petiteta però molt activa: la FAUD. Rocker n'era l'ànima. Hi havia gent molt capaç, que en realitat són els creadors del nou anarco-sindicalisme, perquè el vell anarco-sindicalisme de la CGT va fer aigües; se'n van anar apoderant els socialistes i els mateixos que havien estat anarquitzants, com el Monatte, es van fer bolxevitzants. La delegació francesa es va perdre pel camí de retorn. Es van embarcar i el vaixell naufragà. Hi ha qui creu que els delegats van ser tirats per la borda. El cas és que aquesta delegació es va perdre. Això no s'ha aclarit mai. Es un misteri. Precisament la delegació francesa va fer un treball antibolxevic. Llavors aquesta organització, la FAUD, tenia ja relacions directes amb els anarquistes russos; com que hi estava més a prop va establir-hi canals d'informació. Era l'organització que estava més al corrent de la realitat russa i ho va anar divulgant pel món. Hi ha els fullets de Rocker, "Bolxevisme i anarquisme", "Soviet o dictadura". I després ja va venir el llibre d'Archinov sobre el moviment macknovista.

En aquell temps hi havia aquests canals que venien de Rússia per mitjà de l'orga-

nització anarco-sindicalista alemanya que irradiava al món, sobretot a l'Argentina, on es va publicar per primera vegada el llibre d'Archinov en castellà.

El 1922 hi va haver la Conferència Nacional de la CNT a Saragossa, quan ja havia caigut el botxí de Martínez Anido. Allà es va informar de tot. En Nin no hi era perquè s'havia quedat a Rússia; en Maurín ja no es va presentar, segurament que ja no el deuriem invitar. L'únic d'ells va ser l'Arlandis: el van matxucar. Allà hi havia el Pestaña, hi havia en Peiró. Laval va enviar un informe que treia foc. Llavors va ser quan va venir la rectificació de l'acord aquell de 1919, que era condicional.

— Alguns, com ara Vidiella i recentment Solé Barberà en una entrevista a "Triunfo" diuen que Salvador Seguí era "marxista avant la lettre". Tu creus que hi ha res que pugui fomentar aquesta opinió?

— Francament, això és parlar de les estrelles. En aquest llibre que ha publicat l'amig Huertas Clavería hi ha una intervenció de Vidiella que diu el contrari. Jo el vaig trobar bastant ponderat. Sobre aquest aspecte surt al pas. De manera que és bastant honest en aquest sentit. Si després ha dit el contrari, pitjor per a ell.

En Seguí no ha estat mai marxista. Es un home que s'ha col·locat al centre. Ell creia en l'organització. Fugia dels extremismes, era un home constructiu, un home sindicalista més que no una altra cosa. De marxista no en tenia res.

— A què atribueixes que els anarquistes russos tot i ésser més nombrosos que no els bolxevics van ésser aixafats per aquests?

— Home, jo no sé si eren més nombrosos o ho eren menys. Van ser aixafats perquè sempre el brutal aixafarà el menys brutal. En les condicions que aquesta gent va operar, si s'estudia una miqueta el detall, l'habilitat política, el jesuïtisme, la verborrea, els motius que empraven els bolxevics per justificar la seva acció, es comprendrà la situació difícil i desavantajosa en què es trobaven els anarquistes. Primer, per exemple, la misèria en què estava el poble, que s'havien de fer sacrificis. Després l'ofensiva de les tropes blanques que volien reconquerir terreny; el complot internacional de totes les potències i tot això. Amb totes aquestes coses passava com durant la nostra guerra, quan nosaltres ens arrancàvem els cabells veient com la Federica Montseny i tota aquesta gent al govern dient pestes de les col·lectivitats. Ens deien: "Què vols? Si triem una altra cosa, doncs resulta que ens tirem a sobre tothom, trencarem la col·laboració i la col·laboració és el que aguanta la guerra i la guerra..." Bé, els qui hem passat per aquí comprem molt bé aquesta situació. Les revolucions són perilloses per això, perquè creen aquesta mena de situacions psicològiques no solament en les masses sinó també en els individus.

— Canela: A Rússia hi havia una influència enorme tolstoiana dins l'anarquisme. Gent, doncs, enemiga de la violència. I, és clar, un individu enemic de la violència sempre està en una situació d'inferioritat davant un individu que accepta la violència fins i tot gairebé com a sistema.

— Peirats: No. Eren arguments de molt més pes. La fam, per exemple. "Hi ha fam perquè encara no s'ha reconstruït l'economia"; la por a la reacció: "és qüestió de concentrar el poder de l'Estat en una mà de ferro per tal de fer front a les forces dels generals blancs"; i la falta de preparació del poble; i el bloqueig internacional: tot això són coses que pesaven, com pesaven durant la guerra aquí. Nosaltres ens trencàvem el cap. "Anem a la catàstrofe —ens dèiem—, anem a la negació de tot el que hem estat". No solament flaquejaven les multituds, flaquejaven també molts individus, començant per molts capdavanters, que van fer un canvi de 180 graus.

— A què es va deure la repressió i els assassinats dels stalinians contra els poumistes i els llibertaris, sobretot a partir de la seva hegemonia política després dels fets de maig del 37?

— Les raons de tot això les hauríem d'anar a buscar a la influència de la GPU, de la policia secreta russa, que era la que manejava aquí la política diguem-ne policíaca. La policia estava en mans d'aquesta gent. Es a dir, que s'havien filtrat de tal manera que el règim republicà en aquest sentit va arribar un temps en el qual el govern no era un govern (si acceptem que un govern no pugui ésser un govern). Hi havia un Estat dintre d'un altre Estat. I aquest Estat dintre d'un altre Estat eren, per exemple, les forces tenebroses que hi tenia aquí desplegades Stalin, i amb la mentalitat de Stalin, tot té una explicació. Aquí, això no va ser més que un reflex de la política que Stalin mateix portava a Rússia. Ja sabeu que a Rússia en contra del que hom es pugui imaginar, en contra dels interessos de la mateixa Rússia, Stalin assassinava tothom, gent capacitada i tot. Rússia necessitava generals, militars i en canvi Stalin els escabetejava. Era una realitat irreal, comprens?

Aquí aquesta gent no podia procedir d'altra manera. Era l'eliminació física no solament de l'enemic sinó del qui no pensava com ells. Era la depuració pura i simple. Això té gent que s'hi presta; no eren els russos mateixos els qui ho feien. Els espanyols som capaços també de fer-ho quan hi ha unes circumstàncies determinades, quan hi ha un fanatisme, com hi havia, sobretot si hi ha uns interessos burocràtics creats.

— A quins interessos socials i polítics responia l'actuació dels stalinians?

— Els stalinians d'aquí casa no gaudien de personalitat. Feien el que els manaven de Moscou i es donaven per satisfets adquirint posicions polítiques i militars. Els seus interessos eren els de l'Estat soviètic no pas els seus com espanyols. Eren titelles moguts

per Stalin que afalagava les seves ambicions personals. En general hi havia els qui feien i els qui deixaven fer. Els qui feien naturalment eren els comunistes que estaven impulsats al seu torn pels agents secrets de la GPU. I els qui deixaven fer eren les forces liberals i burgeses a qui els feia por la revolució i que preferien la reacció a la revolució mateixa, sobretot la petita burgesia, com és l'Esquerra Republicana de Catalunya, i els mateixos republicans. A aquesta gent la revolució els feia més por que el feixisme; era el primer que els espantava, fins a l'extrem que quan hi va haver el 19 de juliol ja sabeu que Martínez Barrio li va oferir al general Mola el Ministeri de la Guerra. Això vol dir que tenien por a la revolució i no volien veure més enllà.

Després hi havia un altre factor. Els comunistes tenen una manera de maniobrar que es manifesta en totes les situacions més o menys idèntiques. S'ha manifestat també pel maig del 68 a París: és que no permeten que hi hagi un moviment d'esquerra a la seva esquerra. No poden tolerar que hi hagi una revolució al costat de la seva "revolució". Jo crec que aquest va ser el ressort que els va impulsar a declarar la guerra contra la CNT. Perquè la guerra era contra la CNT, no era pas contra el POUM. El POUM era la persona interposada, la força més feble. Això ho han explicat molt bé Borué i Tèrmine en el seu llibre "La révolution et la guerre d'Espagne". Es la tècnica de la llonganissa que es talla a trossets per trossets. De manera que ells anaven a la seva i no s'aturaven pas aquí; anaven socavant les parts més dèbils. Quan van veure que els republicans els tenien a les seves mans; quan van veure que els socialistes, els van aconseguir de dividir, aleshores ja anaven directament per la CNT. El partit socialista estava dividit abans de la guerra. Però durant aquesta els comunistes van explotar les rivalitats entre la fracció de Prieto i Caballero (les joventuts socialistes ja se les havien fetes seves mitjançant la fusió). En Prieto (padre de Negrín) és el principal responsable del criptocomunisme socialista durant la guerra. El va portar el despit. Prieto no era en realitat un negrinista. Era un home ressentit contra Largo Caballero i va portar aquest ressentiment fins a l'extrem de fer el joc als altres que després li havien de pagar una puntada de peu molt justament. La política de Prieto és la política de venjança. Largo Caballero el va arraconar ja abans de la guerra. Us en recordeu d'aquell míting d'Egea de los Caballeros en què les Joventuts Socialistes el van caçar a trets? Tot això ell no ho va oblidar. I aquestes joventuts aleshores eren joventuts socialistes i després van ser joventuts socialistes unificades, més ben dit: russificades. Largo Caballero va fer aquella jugada d'unir les dues joventuts amb el convenciment que ell absorbiria els comunistes perquè eren majoria els socialistes i va resultar el contrari, va resultar que se'l van rifar. Una prova més que no es pot jugar a la unitat amb els comunistes. Són més hàbils i sempre surten guanyant.

Bé. Els comunistes durant la guerra van aconseguir de dividir el partit socialista i van dividir la UGT. I això els va donar força. I llavors anaven per "tranches", anaven per bocins, tallant el salsitxo mica a mica. Quan es van veure forts allà llavors va ser quan van atacar aquí. I finalment ja atacaven la Generalitat de Catalunya. La Generalitat va tenir un sobresalt últimament en contra de Negrín, perquè els va treure una colla de privilegis. Es una mentida que l'Estatut l'hagi abolit Franco: ja l'havia abolit la mateixa república, ja l'havia abolit Negrín. I si Negrín la va abolir va ser perquè Companys li havia abans fet el joc contra la CNT i el POUM. Companys es va cavar la seva pròpia fosa. Ell va ser l'home que va jugar la carta comunista durant els fets de maig amb les seves forces, amb els seus mossos d'esquadra, amb els seus escamots. Companys va jugar la carta contrarrevolucionària i llavors es va trobar que quan va venir la contrarevolució se li va esgotimar l'Estatut i se li hauria menjat els pantalons pel darrera.

— Podries enrraonar una mica de l'experiència de les col·lectivitzacions?

— L'experiència col·lectivista s'explica si es llegeix tota la premsa llibertària diquem-ne anticipacionista que es va fer abans del 19 de juliol. Hem parlat anteriorment de la campanya d'Isaac Puente amb el seu célebre fullet "el comunismo libertario". En Carbó va fer una sèrie d'articles a "Estudios" de València. Hi havia Martínez Rizo que no era anarquista però també va posar la seva cullerada al tema. En fi, hi havia una colla de gent cadascú dels quals s'atrevia a prefigurar més o menys un demà comunista llibertari. Hi va haver un moment que hi havia un ambient en aquest sentit d'estructurar el demà. Això va donar la casualitat que la gent se n' enamorés i quan va venir el 19 de juliol ho vam posar en pràctica sense ordre de cap comitè. Perquè una altra de les coses que saben molt pocs és que no hi ha cap ordre... jo m'he mirat amb lupa la documentació d'aquell temps i no m'he ensopegat amb cap ordre d'un comitè confederal (em refereixo a Federacions locals, regionals o nacionals, no em refereixo a comitès de sindicats, a comitès de base), cap ordre que doni carta oberta, que doni una consigna perquè es facin col·lectivitzacions.

Les col·lectivitzacions neixen espontàniament per part dels treballadors. Per dos motius: primer, perquè volen fer-ho; segon, perquè els burgesos els han facilitat el terreny fugint. Ja sabeu, quan hi ha una via que s'obre tots la imiten; el col·lectivisme es va anar ampliant i es va fer realitat. Ara, entrar, diguéssim, a l'estudi d'aquest col·lectivisme d'una forma metòdica, jo crec que és un treball que encara no s'ha fet perquè falten molts elements de judici. Els mateixos col·lectivistes no han escrit res perquè quan es fa una revolució no s'escriu. La revolució es fa d'una manera i els historiadors vénen després i l'estudien. El qui fa la revolució, aquest no l'escriu, la fa. Aquest és l'inconvenient amb què ara ens trobem. Ara és quan s'ha de fer aquest treball, buscar tots els elements de judici d'aquell temps que es puguin reunir. Com Bricall, per exemple, que ha fet una obra bastant important, en l'aspecte financer si tu vols, però ha fet una obra molt interessant en aquest sentit. Jo li vaig escriure precisament que la segona part que ens va prometre avejam si la feia. No em va contestar.

Ara es busquen testimonis. Ara la gent va boja cercant documents. Em vénen a França i em diuen: "bé, on podem trobar...". Ara mateix tinc una carta allà d'un xicot francès per contestar perquè no sé que dir-li. S'interessa per l'obra pedagògica de la revolució. Es clar, jo he anat mirant, però hi ha molt poca cosa. Tothom parla de Ferrer i de l'Escola Moderna. Rarament et parlen de com estava estructurat el Comitè de l'Escola Nova Unificada. Conec el decret, el publico en el meu llibre, però les normes d'aplicació no les conec. (Canela fa esment de Puig i Elias) El Puig era un element molt decoratiu. Va intervenir-hi: va donar el seu bigoti i la seva barba però no era un element de treball.

Abans de la guerra els sindicats, els ateneus llibertaris i fins particulars, fomentaven o bé patrocïnaven les dites escoles racionalistes inspirades en la pedagogia de Francesc Ferrer. Hi havia la coeducació de nois i noies, sense dogmes religiosos o oficials de cap mena i l'ensenyament era el més científic possible. Aquestes escoles van ser reconegudes oficialment en néixer el CENU (Comitè de l'Escola Nova Unificada) i els seus mestres van aconseguir un títol que molts no tenien.

Ara aquests xicots estudiants em pregunten per la història de la pedagogia racionalista. Jo no trobo elements. Ara ha sortit aquest llibre de Pere Solà. L'he llegit i el trobo força bé, però el tema és molt lluny d'estar exhaurit. I, és clar, aquests xicots francesos els interessa això. Els italians i també els anglesos. Jo faig el que puc per plaure'ls.